

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

**POLSKA LOKALNA
I REGIONALNA**

MIEJSKA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

WIELKOPOLSKIE RZEMIOSŁO

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI POZNANIA

TOŻSAMOŚĆ LOKALNA

INSTYTUT KASZUBSKI

WIZERUNEK ISLAMU W POLSCE

O KULTURZE Tatarskiej

MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA
PO 1989 ROKU

WIELKOPOLANIE WOBEC AUTONOMII ŚLĄSKIEJ

SIATKA SZPIEGOWSKA „ROBINEAU”

PODZIEMNE ORGANIZACJE W PILE

ŻOŁNIERZE SOWIECCY NA POMORZU ZACHODNIM

DOKTORAT HONORIS CAUSA DLA PROF.
HENRYKA OLSZEWSKIEGO

EUROREGION POMERANIA

POLEMIKI I DYSKUSJE

RAPORTY

ŹRÓDŁA

OCENY I OMÓWIENIA

ROZMOWA Z PROF. GERARDEM LABUDĄ

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

2010

3

(336)

Instytut Zachodni PL ISSN 0033-2437

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

POLSKA LOKALNA I REGIONALNA

ARTYKUŁY

<i>Rafał Drozdowski</i> , Poprawianie miejskiej przestrzeni publicznej	3
<i>Krzysztof Bondyra</i> , Wielkopolskie rzemiosło a regionalizm ekonomiczny	19
<i>Piotr Luczys</i> , Projekt zagospodarowania przestrzeni publicznej Poznania	35
<i>Łukasz Jurkowlaniec</i> , Kształtowanie tożsamości lokalnej – Biały Bór	51
<i>Józef Borzyszkowski</i> , Instytut Kaszubski – stowarzyszenie ludzi nauki	65
<i>Iwona Jakimowicz-Ostrowska</i> , Wizerunek islamu w świadomości Polaków	81
<i>Katarzyna Warmińska</i> , Refleksje nad kulturą tatarską	103
<i>Janina Jędrzejczak-Gas</i> , Rola i znaczenie sektora małych i średnich przedsiębiorstw po 1989 roku ...	117

MATERIAŁY

<i>Witold Marcoń</i> , Wielkopole w Sejmie Śląskim wobec autonomii śląskiej	139
<i>Krzysztof Bukowski</i> , Działalność siatki szpiegowskiej „Robineau” na terenie Pomorza Zachodniego 1947-1949	148
<i>Robert Kolasa</i> , Działalność podziemnych organizacji niepodległościowych na obszarze Piły i powiatu pilsko-trzcianieckiego w latach 1945-1956	167
<i>Zenon Kachnicz</i> , Dewastacyjno-rabunkowe działania żołnierzy sowieckich na Pomorzu Zachodnim w latach czterdziestych	177

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

<i>Krystyna Sikorska-Dziegielewska</i> , Doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego dla prof. dr. hab. Henryka Olszewskiego	189
<i>Łukasz Wróblewski</i> , Polsko-niemiecko-szwedzka współpraca regionalna w latach 2007-2013 w Euroregionie Pomerania	192

POLEMIKI I DYSKUSJE

<i>Andrzej Choniawko</i> , Polska Ludowa i III Rzeczpospolita w monografiach miast wielkopolskich (II) ...	201
<i>Marek Andrzejewski</i> , O książce Dariusza Aleksandra Dekkańskiego „Polskie środowisko toruńsko-pelplińskich mediewistów XIX i początku XX wieku”	219

RAPORTY

<i>Jacek Kubera</i> , Pestka czy metro w Poznaniu?	225
<i>Monika Różańska, Katarzyna Rybarczyk</i> , Dziedzictwo kulturowe Żuław. Badania terenowe 2008-2010 ..	240

ŹRÓDŁA

<i>Łukasz Jastrząb</i> , Przemówienia obrońców w procesach poznańskich w październiku 1956 r.	247
--	-----

OCENY I OMÓWIENIA

Marek Dziegieleński, Aktywność społeczno-polityczna szlachty pogranicza łęborskiego (omów. <i>Marceli Kosman</i>)	267
Piotr Wandycz, O czasach dawniejszych i bliższych. Studia z dziejów Polski i Europy Środkowo-Wschodniej (omów. <i>Zbigniew Mazur</i>)	272
Witold Matwiejczyk, Niemieccy katolicy w Poznańskim a polityka narodowościowa rządu pruskiego 1871-1914 (omów. <i>Witold Molik</i>)	274
Roman Baron (red.), A jednak zostanie... W stulecie założenia Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Orłowej na Śląsku Cieszyńskim (1909-2009) (omów. <i>Marceli Kosman</i>)	279
Kinga Konieczny, Andrzej Łazowski, „A ty zostaniesz ze mną” (omów. <i>Anna Sobczak</i>)	281
Paweł Malendowicz, Łukasz Popławski, Rafał Streich (red.), Oblicze polityczne Piły w dobie transformacji ustrojowej po 1989 roku (omów. <i>Emilia Lewicka-Kalka</i>)	284

Z KRONIKI NAUKOWEJ

<i>Piotr Kubiak</i> , Polacy w Niemczech	287
<i>Zbigniew Mazur</i> , O kartach pocztowych i wizualizacji Ziemi Odzyskanych	289
<i>Agnieszka Chwieduk</i> , <i>Anna Weronika Brzezińska</i> , Projekt: miasto Poznań. Przegląd projektów badawczych	291

INSTYTUT ZACHODNI WE WSPOMNIENIACH

Rozmowa z profesorem Gerardem Labudą	297
--	-----

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Przemysław Hauser, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Aleksander Posern-Zieliński, Tomasz Rynarzewski, Andrzej Sakson (przewodniczący), Tomasz Schramm, Jerzy Strzelczyk, Anna Wolff-Powęska

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska

Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki

Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Tłumaczenia w języku angielskim: Małgorzata Wiertelwska

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
oraz Stowarzyszenie Instytut Zachodni

Adres redakcji: Instytut Zachodni, 61-854 Poznań, ul. Mostowa 27

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania
i adiustacji tekstów

Wszystkie teksty są indeksowane na stronach internetowych: www.ceeol.com i www.ebscohost.com,
a streszczenia w języku angielskim: www.cejsh.icm.edu.pl

Czasopismo jest recenzowane

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
61-854 POZNAŃ, UL. MOSTOWA 27

tel. (061) 852 28 54; fax (061) 852 49 05; e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl; www.iz.poznan.pl
www.pz.iz.poznan.pl

Skład i druk: AGENCJA WYDAWNICZA „ARGI”

50-542 WROCLAW, UL. ŻEGIESTOWSKA 11, e-mail: argi@wr.home.pl, www.argi.pl

INHALT

POLEN AUF LOKALER UND AUF REGIONALER EBENE

- Rafał Drozdowski*, Die Verbesserung des städtischen öffentlichen Raumes
Krzysztof Bondyra, Das Handwerk in Großpolen und der wirtschaftliche Regionalismus
Piotr Luczys, Der Raumordnungsplan für die Stadt Poznań
Łukasz Jurkowlaniec, Die Herausbildung einer lokalen Identität am Beispiel von Biały Bór
Józef Borzyszkowski, Das Kaschubische Institut – eine Vereinigung von Persönlichkeiten der Wissenschaft
Iwona Jakimowicz-Ostrowska, Das Bild des Islam im Bewusstsein der Polen
Katarzyna Warmińska, Überlegungen zur tatarischen Kultur
Janina Jędrzejczak-Gas, Rolle und Bedeutung des Sektors der Klein- und Mittelunternehmen nach dem Umbruch von 1989
Witold Marcoń, Die Einstellung der Großpolen im Schlesischen Sejm zur schlesischen Autonomie
Krzysztof Bukowski, Das Wirken des Spionagenetzes „Robineau“ im Gebiet Westpommerns 1947 - 1949
Robert Kolasa, Die Untergrund-Aktivität der Unabhängigkeitsorganisationen in der Stadt Piła und im Bezirk Piła-Trzcianka in den Jahren 1945-1956
Zenon Kachnicz, Verwüstung und Raub durch sowjetische Soldaten in Westpommern in den vierziger Jahren
Krzyszyna Sikorska-Dziegielewska, Die Verleihung der Ehrendoktorwürde an Prof. Dr. hab. Henryk Olszewski
Łukasz Wróblewski, Die polnisch-deutsch-schwedische regionale Zusammenarbeit in der Euroregion Pomerania in den Jahren 2007-2013
Andrzej Choniawko, Volkspolen und die III Republik in Monographien großpolnischer Städte
Marek Andrzejewski, Über das Buch „Die polnische Gruppe der Mediävisten in Toruń und Pelplin im 19. und im frühen 20. Jahrhundert“
Jacek Kubera, Eine Schnellbahn oder eine Metro für Poznań?
Monika Różańska, *Katarzyna Rybarczyk*, Das kulturelle Erbe von Żuławien. Untersuchungen vor Ort 2008-2010
Łukasz Jastrząb, Die Pläidoyers der Verteidiger in den Posener Prozessen im Oktober 1956
 Buchbesprechungen

CONTENTS

POLAND: LOCAL AND REGIONAL

- Rafał Drozdowski*, Improving Urban Public Space
Krzysztof Bondyra, Crafts in Great Poland and Economic Regionalism
Piotr Luczys, The Project of Developing the Public Space of Poznań
Łukasz Jurkowlaniec, The Shaping of Local Identity - Biały Bór
Józef Borzyszkowski, The Kashubian Institute – A Society of Scholars
Iwona Jakimowicz-Ostrowska, The Image of the Muslim Community in the Consciousness of Poles
Katarzyna Warmińska, Reflections on Tatar Culture
Janina Jędrzejczak-Gas, The Role and Significance of the Sector of Small and Medium Businesses after 1989
Witold Marcoń, Deputies of Great Poland Descent in Silesian Parliament on Silesian Autonomy
Krzysztof Bukowski, The Activity of the “Robineau” Espionage Network in Western Pomerania in 1947-1949
Robert Kolasa, Operation of Underground Independence Organizations on the Area of Piła and the Piła-Trzcianka District in 1945-1956
Zenon Kachnicz, Acts of Predatory Vandalism by Soviet Soldiers in Western Pomerania in the 1940s
Krzyszyna Sikorska-Dziegielewska, A Honorary Doctorate of the Jagiellonian University to Professor Henryk Olszewski
Łukasz Wróblewski, Polish-German-Swedish Regional Cooperation in 2007-2013 in the Pomerania Euroregion
Andrzej Choniawko, Polish People’s Republic and the Third Republic of Poland in Monographs of the Towns of Great Poland
Marek Andrzejewski, On the Book „Polskie środowisko toruńsko-pelplińskich mediewistów XIX i początku XX wieku” („The Polish Community of Toruń-Pelplin Medievalists in the 19th and the Beginning of the 20th Century”)
Jacek Kubera, A Fast Tram or the Subway in Poznań?
Monika Różańska, *Katarzyna Rybarczyk*, The Cultural Heritage of Żuławy. Field Studies 2008-2010
Łukasz Jastrząb, The Speeches of Defense Attorneys in the Poznań Trials of October 1956